

A közösségi média és a megosztások

A résztvevőknek lehetőségük nyílik átgondolni a személyes adatok védelmét online kommunikációjuk és megosztásaik kapcsán, különösen a közösségi médiában. Megismerkednek a közösségi média által nyújtott lehetőségek és az adatvédelem kompromisszumaival, és megtanulják az online adatvédelmi beállítások hatékony használatát.

A közösségi média használata

Első rész

Interakció a leckével

A tevékenység elkezdése előtt ragaszd fel az EGYETÉRTEK és a NEM ÉRTEK EGYET feliratot a terem két egymással szemben lévő falára. Magyarázd el a résztvevőknek, hogy különböző állításokat fogsz felolvasni, és nekik az lesz a dolguk, hogy minden állítás elhangzása után fejezzék ki egyetértésüket vagy egyet nem értésüket úgy, hogy a terem megfelelő falához közelítsenek (vagy középre állnak, ha bizonytalanok).

Mielőtt a soron következő állításra áttérnél, mindig álljatok meg egy kis beszélgetésre. Kérd meg a résztvevőket, hogy fejtsék ki véleményüket az elhangzottakról.

Mondd el a diákjaidnak!

Most felolvasok egy állítást. Ha teljesen egyetértesz, állj minél közelebb az EGYETÉRTEK felirathoz. Ha teljesen ellenkező a véleményed, állj a NEM ÉRTEK EGYET felirathoz. Ha bizonytalan vagy, illetve ha nem teljesen fekete-fehér a véleményed ebben a kérdésben, állj valahova az egyik felirat és a terem közepe közötti részre.

Van fiókom valamelyik közösségi médiában: Facebook, Twitter, Snapchat vagy Instagram.

Minden nap használom a közösségi médiát.

Az általam leggyakrabban használt közösségimédia-platformon nyilvános a profilom.

A különböző közösségimédia-platformokon mások az ismerőseim / követőim / kapcsolataim (más szóval eltérő célközönségem van).

Az én generációm máshogy gondolkodik a közösségi médiában megosztott tartalmakról, mint a felnőttek.

A különféle tartalmak közzétételéhez más és más közösségi médiát használok.

Az ismerősnek jelölések világa

Első rész

Mondd el a diákjaidnak!

A közösségi média azoknak az online felületeknek a gyűjtőneve, amelyeken kapcsolatot létesíthetsz, és kommunikálhatsz különböző emberekkel.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Milyen közösségimédia-platformokat ismertek?

Második rész

Interakció a leckével

A következő tevékenység elkezdése előtt ragaszd fel az EGYETÉRTEK és a NEM ÉRTEK EGYET feliratot a terem két egymással szemben lévő falára. Magyarázd el a résztvevőknek, hogy különböző állításokat fogsz felolvasni, és nekik az lesz a dolguk, hogy minden állítás elhangzása után fejezzék ki egyetértésüket vagy egyet nem értésüket úgy, hogy a terem megfelelő falához közelítsenek (vagy középre állnak, ha bizonytalanok).

Miután felolvastál egy állítást, a következő előtt tartsatok rövid megbeszélést a csoportban az állításhoz tartozó kérdések felvetésével.

Mondd el a diákjaidnak!

Most felolvasok egy állítást. Ha teljesen egyetértesz, állj minél közelebb az EGYETÉRTEK felirathoz. Ha teljesen ellenkező a véleményed, állj a NEM ÉRTEK EGYET felirathoz. Ha bizonytalan vagy, illetve ha nem teljesen fekete-fehér a véleményed ebben a kérdésben, állj valahova az egyik felirat és a terem közepe közötti részre.

Ennél a feladatnál arra a közösségimédia-fiókodra gondolj, amelyiket a legtöbbet használod.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

A profilom nyilvánosra van állítva.

1. Változtat ez azon, hogy miket teszel közzé online? Ha igen, hogyan? Ha nem, miért nem?

Közösségimédia-profilomat csak a barátaim, illetve a közeli ismerőseim látják.

1. Miért döntöttél így?
2. Ha mindenki láthatná, más dolgokat tennél közzé? Például miket?

Van olyan ismerősöm / követőm / kapcsolatomban a közösségi médiában, akivel még sosem találkoztam élőben.

1. Hogyan lett ez az ember ismerősöd / követőd / kapcsolatod? Online ismerkedtetek meg, vagy korábban még így sem ismerted?
2. Hogyan jellemeznéd a kapcsolatokat?
3. Így, hogy csak online kommunikáltok egymással, másként reagálsz, mint a többi kapcsolatoddal? Milyen előnyei vannak ennek a fajta kommunikációs kapcsolatnak? Mik a lehetséges kihívások?

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Mindig visszaigazolok minden ismerősnek jelölést / követési kérést / kapcsolatfelvételi kérést.

1. Milyen előnyei vannak ennek? Mik a lehetséges kihívások?
2. Szoktad mérlegelni személyes adataid védelmét az ismerősnek jelölések / követési kérések / kapcsolatfelvételi kérések megerősítésekor? Ha igen, hogyan? Ha nem, miért nem?

Amikor új emberrel találkozom, küldök neki ismerősnek jelölést / követési kérést / kapcsolatfelvételi kérést.

1. Miért jó vagy éppen rossz ötlet ez?

Előfordult már, hogy töröltem ismerőst / követőt / kapcsolatot.

1. Miért döntöttél így?

Kérdezd meg a diákjaidtól!

A közösségi médiában szüleim/gondviselőim, illetve tanáraink is ismerőseim / követőim / kapcsolataim.

1. Változtat ez azon, hogy miket teszel közzé?
2. Ezek az életedben fontos szerepet betöltő felnőttek írnak hozzászólást ahhoz, amit online teszel közzé?
3. Milyen előnyöket és/vagy kihívásokat jelent, ha szüleid/gondviselőid, illetve tanáraid is az ismerőseid / követőid / kapcsolataid?

A profilom egy részét az ismerőseim ismerősei, illetve a velem közvetlenül kapcsolatban nem álló személyek is láthatják a közösségi médiában.

1. Melyek ezek a dolgok?

Már ellenőriztem és/vagy módosítottam az adatvédelmi beállításaimat.

1. Miért, illetve miért nem?
2. Az adatvédelmi beállításokat könnyen megértetted, vagy nehezen voltak értelmezhetők? Min kellene változtatni, hogy az adatvédelmi beállítások ellenőrzése és/vagy módosítása egyszerűbb legyen?

Mekkora az ismeretségi hálózatod?

Első rész

Mondd el a diákjaidnak!

Beszéljünk most egy kicsit arról, hogy a közösségi médiában ténylegesen mekkora is az általad elért emberek száma.

A tartalmak (fényképek, videók, szöveges bejegyzések stb.) leginkább kétféleképpen juthatnak el közönségükhöz. Az egyik megoldás a tartalom megosztása alapértelmezett célközönségeddel (csak ismerőseiddel / követőiddel / kapcsolataiddal, vagy a közönség tartalmazhatja ismerőseid ismerőseit is). A másik esetben az eredeti célközönségedből valaki továbbosztja a tartalmat saját ismerőseivel / követőivel / kapcsolataival.

Közvetlen célközönséged megválasztására hatással lehetsz, ugyanakkor az általuk továbbosztott, újra közzétett vagy retweetelt tartalom célközönségére már szinte semmi befolyásod sincs.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Tegyük fel, hogy egy tartalmat nemcsak saját ismerőseiddel / követőiddel / kapcsolataiddal osztasz így meg, hanem ezeknek az embereknek az ismerőseivel / követőivel / kapcsolataival is. Mit gondolsz, így végül hány ember fogja látni tartalmadat?

Második rész

Interakció a leckével

Írd fel a táblára a következő egyenleteket az eredményeikkel együtt.

Mondd el a diákjaidnak!

Számoljunk gyorsan egy kicsit. Ha például két ismerősöd / követőd / kapcsolatod van egy közösségimédia-platformon, és nekik egyenként három-három ismerősük / követőjük / kapcsolatuk, maximum (elképzelhető azért bizonyos átfedés a közös ismerősökben) hány ember fogja látni a platformon megosztott tartalmadat?

1. A válasz: $2 + 2 \times 3 = 8$

Ha tíz ismerősöd / követőd / kapcsolatod van azon a közösségimédia-platformon, és nekik egyenként tíz-tíz ismerősük / követőjük / kapcsolatuk, maximum hány ember fogja látni a platformon megosztott tartalmadat?

1. A válasz: $10 + 10 \times 10 = 110$

Ha háromszáz ismerősöd / követőd / kapcsolatod van az adott platformon, és nekik egyenként háromszáz-háromszáz ismerősük / követőjük / kapcsolatuk, maximum hány ember fogja látni a platformon megosztott tartalmadat?

1. A válasz: $300 + 300 \times 300 = 90\,300$

Mondd el a diákjaidnak!

Ezek a számítások csak azt veszik figyelembe, hogy te megosztod a tartalmadat a közvetlen célközönségeddel, közülük pedig mindenki hasonlóan saját célközönségének osztja tovább. Hogy ezután mi történik, azzal már nem kalkuláltunk. Számos esetben ugyanakkor előfordul, hogy a tartalom ennek a két „eredeti” célközönségnek a körén kívül még sokszor tovább és tovább lesz osztva.

Harmadik rész

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Milyen érzés számodra, hogy ennyire sok ismeretlen ember láthatja online tevékenységeidet (még akkor is, ha esetleg az ismerőseid ismerősei közül néhányat ismersz)? Milyen rossz, illetve jó oldala lehet ennek?

Miért fontos ez?

Változtat ez azon, hogy miket osztasz meg szívesen online? Miért, illetve miért nem?

Online megosztások

Első beszélgetés

Mondd el a diákjaidnak!

Amikor megosztasz valamit online, és kiválasztod hozzá a kívánt célközönséget is, körülbelül tudod, mire számíthatsz. Ha viszont nyilvánosan osztod meg ugyanezt a tartalmat, igen meglepő érdeklődést kelthet.

Az online megosztott tartalmak néha elkezdenek víruszerűen terjedni a közösségi médiában: újabb és újabb példányokban jelennek meg, sőt, néha előre nem tervezett módosításokkal terjednek tovább.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Tudna valaki példát mondani ilyen víruszerűen terjedő tartalomra?

1. Ha nem tudnak példákat mondani, kérd meg őket, hogy gondoljanak nemrég látott vagy barátaikkal megosztott videókra, remixekre vagy mémekre.

Közös munka

Interakció a leckével

A koncepció alátámasztásához mutass be egy közelmúltbeli példát a saját, illetve a résztvevők helyi/regionális kontextusának megfelelően.

Második beszélgetés

Mondd el a diákjaidnak!

A víruszerűen terjedő tartalom nyilván hasznos lehet, ha szeretnéd felhívni a figyelmet valamely művedre vagy eredményedre. A nemkívánatos figyelem ugyanakkor zaklatásba vagy internetes megfélemlítésbe is torkollhat. Ha egy privát videó az engedélyed nélkül meg lesz osztva vagy kiszivárog, ez árthat a jó hírnevednek.

Kérdezd meg a diákjaidtól!

Milyen esetekben fordulhat elő, hogy egy veled kapcsolatos tartalom a kívánt célközönségen kívül is elérhetővé válik online, és ennek milyen hatásai lehetnek rád és a jó hírnevedre?

Adatvédelmi beállítások a közösségimédia-platformokon

Első rész

Mondd el a diákjaidnak!

Beszéltünk tehát arról, miért nem feltétlenül jó ötlet minden online tevékenységünket nyilvánossá tenni. Vegyük át most a személyes adatok védelmének lehetőségeit az online platformokon.

Második rész

Interakció a leckével

Miután felolvastál egy kérdést, a következő előtt tartsatok rövid megbeszélést a csoportban a hozzá tartozó megállapítások megtárgyalásával.

Mondd el a diákjaidnak!

Van értelme más és más adatvédelmi beállításokat rendelni a különböző típusú közzétételekhez?

1. A különböző információkra mindig tekinthetsz úgy, mint más és más bizalmassági szintű tartalmakra. Előfordulhat, hogy más és más célközönséggel szeretnéd megosztani legújabb szelfidet, politikai vagy vallási meggyőződésedet kifejező tweetedet vagy éppen vicces házi videódat.

Mi a helyzet a különböző emberekhez megadható eltérő adatvédelmi beállításokkal? A közösségi médiában közzétett bejegyzéseid közül ugyanazokat látják a barátaid, illetve a szüleid/gondviselőid is?

1. Lehet, hogy a résztvevők nem szeretnék, ha a családtagjaik hozzászólást írhatnának a bejegyzéseikhez, de arra nagyon is vágynak, hogy a barátaik reagáljanak rájuk.

Gondoltál már arra, hogy megnézd az összes olyan régebbi bejegyzést, amelyben meg vagy jelölve? Miért, illetve miért nem?

1. Lehet, hogy szeretnél törölni valamilyen rád rossz fényt vető tartalmat, például egy kínos fotót, vagy egy olyan bejegyzést, amelyet nem szeretnél nyilvánosan viszontlátni.

Egyes közösségimédia-platformokon, például a Facebookon beállíthatod azt, hogy csak a jóváhagyásod után jelenhessen meg bármi a profilodban. Szerinted ez egy jó ötlet? Miért, illetve miért nem?

1. Így lehetőség van arra, hogy megakadályozd a számodra kellemetlen tartalmak összekapcsolását közösségimédia-fióköddal. Azt ugyanakkor nem tilthatod le, hogy a tartalom közzétevője saját fiókjából megossza a bejegyzést saját ismerőseivel / követőivel / kapcsolataival.

Miért akarná bárki korlátozni, kik találhassák meg online profilját? Tudnál példát mondani?

1. Nem feltétlenül szeretnéd azt, hogy idegenek vagy csak nagyon felületesen ismert emberek is ismerősnek jelöljenek, kövessenek, vagy kapcsolatba lépjenek veled, esetleg kénytelen üzenetekkel zaklassanak.

A közösségi médiában a szüleid/gondviselőid is az ismerőseid / követőid / kapcsolataid? És a tanáraid? Más felnőttek?

1. Változtat ez azon, milyen tartalmakat osztasz meg, illetve kikkel osztasz meg valamit?

A közösségi médiában a szüleidnek/gondviselőidnek, illetve a tanáraidnak az ismerősödnél, a követődnél vagy a kapcsolatosdnál kell lenniük ahhoz, hogy lássák a profilodat?

1. A résztvevőknek itt azon kell elgondolkozniuk, hogy adatvédelmi beállításai lehetővé teszik-e, hogy akárki megtekinthesse profiloldalukat a közösségi médiában. Segíts nekik végiggondolni, hogy szülei/gondviselőik, illetve tanárai milyen egyéb módokon tekinthetik meg profiljukat.

Mi a helyzet a különböző közösségimédia-platformokon megadható eltérő adatvédelmi beállításokkal? A Twitteren nyilvános vagy privát láthatóságúak a tweetjeid? Snapchat-sztorijaidat hányan láthatják? Instagram-képfolyamodat hányan nézhetik meg? YouTube-videóidat mások is láthatják? A Facebookon más is láthatja a fényképeidet (a beállított profilképeden kívül)?

1. Ha a résztvevők nem tudnak válaszolni ezekre a kérdésekre, világosítsd fel őket, hogy léteznek adatvédelmi beállítások pont ezeknek a szabályozására.

A Twitteren valódi neveden vagy álnéven írsz? Miért?

1. A résztvevők esetleg nem szeretnék nagy nyilvánosság előtt felfedni a valódi nevüket. Erre szolgál az álnév választásának lehetősége.

Harmadik rész

Interakció a leckével

A résztvevők alkossanak párokat.

Mondd el a diákjaidnak!

Tudjuk, hogy az adatvédelmi beállítások néha nehezen értelmezhetők.

Párban dolgozva szánjatok néhány percet arra, hogy megfogalmazzatok egy kérdést vagy észrevételt az adatvédelmi beállításokkal kapcsolatban.

Interakció a leckével

Adj 5 percet a pároknak, hogy megfogalmazzanak egy kérdést vagy észrevételt az adatvédelmi beállításokkal kapcsolatban. Ezután minden pár ossza meg kérdését a csoporttal, és válaszoljatok meg minden felmerülő kérdést. Előbb kérd meg a résztvevőket, hogy próbáljanak ők választ adni, és csak a legvégén mondd el nekik a saját válaszod.

Ha van a teremben internetkapcsolatra képes számítógép vagy mobil eszköz, mutasd is be az online platformok adatvédelmi beállításainak kezelését.

Feladat

Útmutató

Mondd el a diákjaidnak!

Most, hogy már átbeszéltük a személyes adatok védelmét a közösségi médiában, mélyítsük el tudásunkat azzal, hogy létrehozunk egy útmutatót, amiből mások is megtanulhatják az elhangzottakat.

A következő 30 percben azt az egyéni feladatot kapjátok, hogy készítsetek egy rövid útmutatót, amely másoknak is segít a következőkben:

1. Mérlegelni a közösségi médiában közzétett bejegyzéseik célközönségét.
2. Elgondolkozni azon, mit osztanak meg szívesen a nyilvánossággal, illetve mit és miért óvnak meg inkább magánjellegűként.
3. Megfontolni adatvédelmi beállításaik áttekintését és/vagy módosítását közösségimédia-fiókjukban.
4. Megismerni a különböző tartalmakhoz rendelhető eltérő adatvédelmi beállításokat, valamint ennek hasznosságát.

Az útmutató bármilyen formában elkészíthető. Lehet lépésenkénti sorvezető vagy hagyományos „felhasználói kézikönyv”, tartalmazhat képeket vagy diagramokat, de más megoldást is választhattok, ha szerintetek pont úgy lenne könnyebb megtanulni az elhangzottakat. Bátran használjátok a kreativitásotokat! Ami még mindenképpen derüljön ki az útmutatóból:

1. Mutasd be az olvasóknak, miként tekinthetik meg és módosíthatják adatvédelmi beállításait a közösségi médiában.
2. A korábbi csoportos beszélgetés alapján válaszolj meg egy számodra fontos kérdést az adatvédelmi beállításokkal kapcsolatban.

Feladat

Biztasd a résztvevőket arra, hogy különböző platformokat tárgyaljanak, minél szélesebb körben lefedve így a közösségi médiát. Adj a résztvevőknek 30 percet erre a feladatra.